

Zlatá 20. léta v Berlíně

MÝTUS SOUČASNĚ OSLŇUJÍCÍHO A DEKADENTNÍHO MĚSTA

- **1920** | *Groß-Berlin-Gesetz* → 3. největší město světa, 3,9 milionu obyvatel
- město ambivalence → oslňující a dekadentní | nespoutané a strnulé | okázalé a bídné

MÝTUS SOUČASNĚ OSLŇUJÍCÍHO A DEKADENTNÍHO MĚSTA

- Berlín bohatých **X** Berlín chudých
- **1913** 54 000 tun másla → **1922** 800 tun | **1913** 1,2 milionu litrů mléka denně → **1923** 300 000 litrů

MÝTUS SOUČASNĚ OSLŇUJÍCÍHO A DEKADENTNÍHO MĚSTA

- rozmanitá a originální kultura
  - 3 operní scény | 50 divadel | 300 kin | více než 100 kabaretů
- nejsilnější světová koncentrace vědců na vysoké úrovni
- mediální středisko
  - více než 150 deníků | 2600 periodik
- společenské konvence
  - homosexualita
    - Magnus Hirschfeld – ústav sexuologie
  - postavení žen

“Město inovuje, vynalézá, experimentuje; funguje jako obrovská laboratoř dychtivá novinek a vždy připravená experimentovat.” (Buffet, 1999)

EVROPSKÉ HLAVNÍ MĚSTO ZÁBAVY A POŽITKŮ

- všudypřítomná prostituce
- drogy
- zločinecká organizace *Ringvereine*

“Berlína se zmocnila horečka rozkoše.
Podle libosti staví na odiv všechny neřesti“

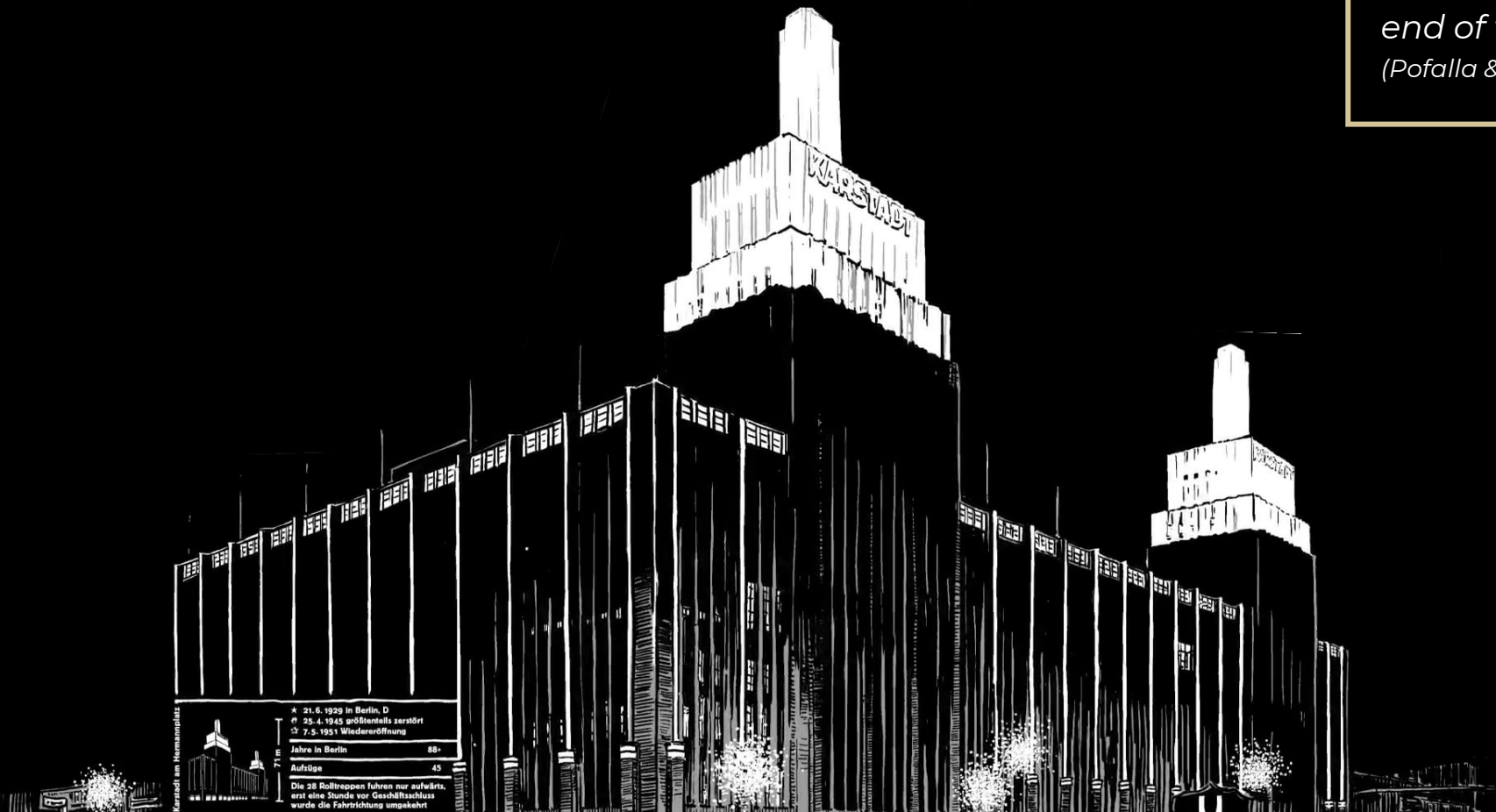
(francouzský reportér Edouard Helsey , 1919)

EVROPSKÉ HLAVNÍ MĚSTO ZÁBAVY A POŽITKŮ

- obchodní dům Karstadt
  - symbol moderního města

“War was not only incapable to of stopping Berlin’s entertainment addiction, on the contrary: the war had ignited it to such a degree that it burned right up trough the end of the Weimar Republic.”
(Pofalla & Nippoldt, 2018)

EVROPSKÉ HLAVNÍ MĚSTO ZÁBAVY A POŽITKŮ

- House Vaterland na Postupimském náměstí
  - otevřen v roce 1929
  - chrám zábavy a potěšení

EVROPSKÉ HLAVNÍ MĚSTO ZÁBAVY A POŽITKŮ

- Palác sportu
  - nejdelší krytá ledová dráha svého druhu na světě
- Max Schmeling
  - jeden z nejpopulárnějších německých sportovců

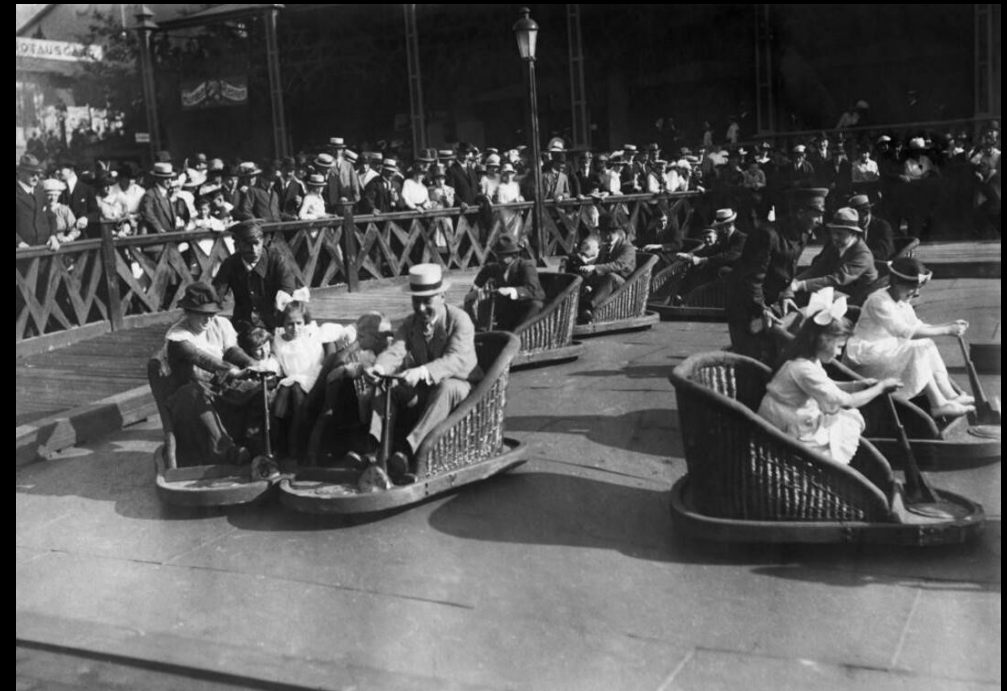

EVROPSKÉ HLAVNÍ MĚSTO ZÁBAVY A POŽITKŮ

- týdeník *Berliner illustrierte Zeitung*
- lunapark

“Bary, zábavní parky a hospody tu rostou jako houby po dešti.”

(rakouský prozaik Stefan Zweig, 1919)

FILMOVÝ PRŮMYSL

- silný filmový průmysl navzdory závažným ekonomickým a politickým obtížím
- prudký nárůst počtu produkčních společností: 25 (1914) → 130 (1918)
- vytvoření filmové společnosti UFA
- hlavní žánry a stylové trendy: výpravné filmy | expresionismus | kammerspiel
- Siegfried Kracauer — německý film 20.let jako předobraz Hitlerova vzestupu k moci?

HISTORICKÉ SPEKTÁKLY

- 1919 Ernst Lubitsch – *Madame Dubarry*

NĚMECKÉ EXPRESIONISTICKÉ HNUTÍ

- vzpoura proti realismu
- užití deformace a zveličení
- extrémní vyjádření emocí
- radikální experiment → módní styl

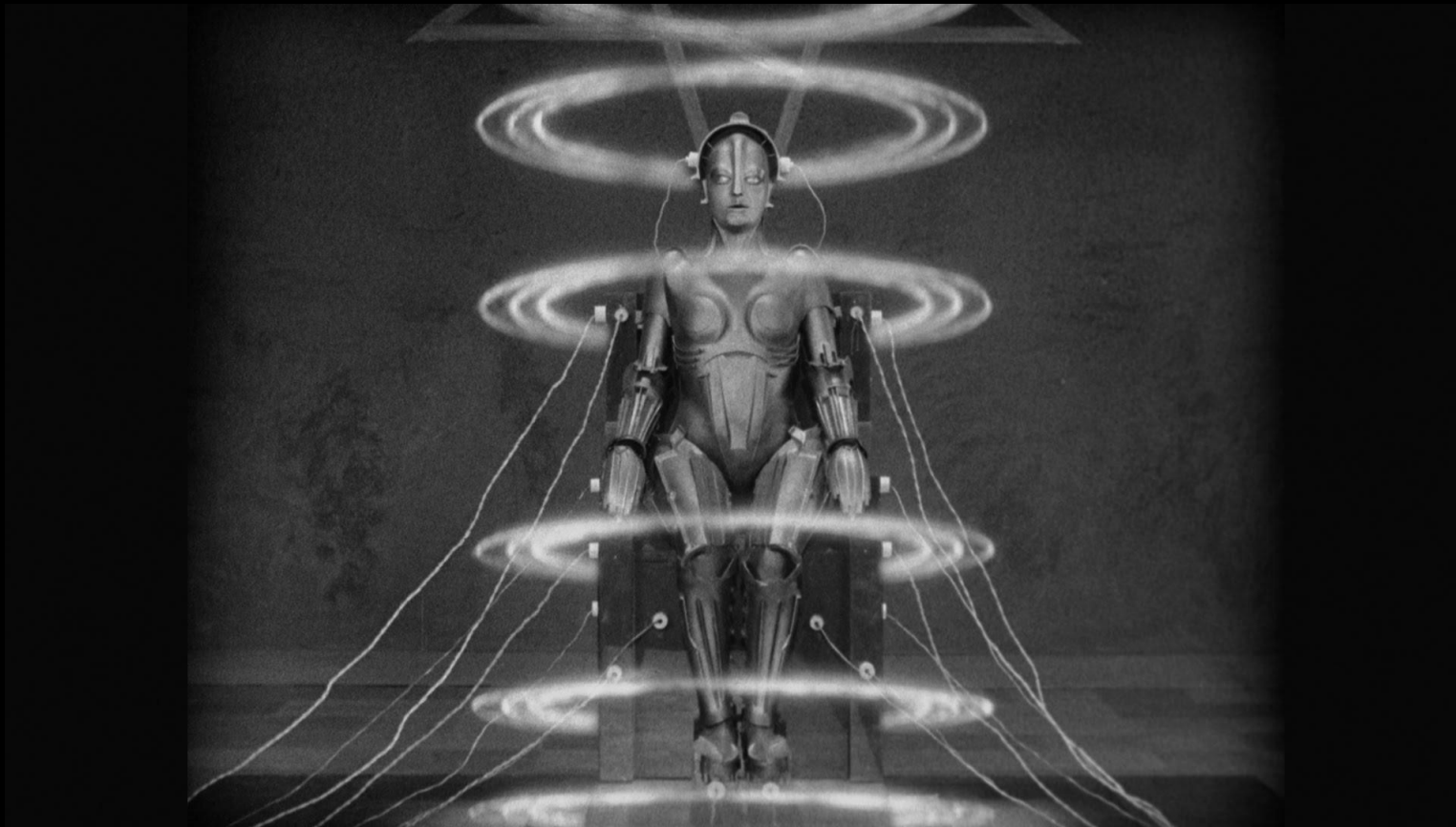
NĚMECKÉ EXPRESIONISTICKÉ Hnutí

- 1920 Robert Wiene – *Kabinet doktora Caligariho*

NĚMECKÉ EXPRESIONISTICKÉ HNUTÍ

- **1927** Fritz Lang– *Metropolis*

Chronologický přehled německého expresionistického filmu

1920	<p>únor: Společnost Decla uvádí <i>Kabinet doktora Caligariho</i> režiséra Roberta Wieneho; tento snímek odstartovává expresionistické hnutí.</p> <p>červen: Decla a Deutsche Bioscop po fúzi vytvoří Decla-Bioscop; pod vedením Ericha Pommera společnost Decla-Bioscop produkovala mnohé významné expresionistické filmy.</p> <p><i>Algal</i>, Hans Werckmeister</p> <p><i>Jak Golem na svět přišel (Der Golem, wie er in die Welt kam)</i>, Paul Wegener a Carl Boese</p> <p><i>Genuine</i>, Robert Wiene</p> <p><i>Od rána do půlnoci (Von Morgens bis Mitternacht)</i>, Karl Heinz Martin</p> <p><i>Torgus</i>, Hans Kobe</p>
1921	<p>listopad: UFA pohlcuje společnost Decla-Bioscop, která zůstává samostatnou produkční jednotkou pod Pommerovým vedením.</p> <p><i>Unavená smrt (Der müde Tod)</i>, Fritz Lang</p> <p><i>Měsíční dům (Das Haus zum Mond)</i>, Karl Heinz Martin</p>
1922	<p><i>Dr. Mabuse, dobrodruh (Dr. Mabuse, der Spieler)</i>, Fritz Lang</p> <p><i>Upír Nosferatu (Nosferatu, eine Symphonie des Grauens)</i>, F. W. Murnau</p>
1923	<p><i>Varovné stíny (Schatten)</i>, Artur Robinson</p> <p><i>Poklad (Der Schatz)</i>, G. W. Pabst</p> <p><i>Raskolnikov</i>, Robert Wiene</p> <p><i>Lulu (Erdgeist)</i>, Leopold Jessner</p> <p><i>Kamenný jezdec (Der steinere Reiter)</i>, Fritz Wendhausen</p>
1924	<p>podzim: Konec hyperinflace.</p> <p><i>Kabinet voskových figur (Wachsfigurenkabinett)</i>, Paul Leni</p> <p><i>Nibelungové (Die Nibelungen)</i>, Fritz Lang</p> <p><i>Orlacovy ruce (Orlac's Hände)</i>, Robert Wiene</p>
1925	<p>prosinec: UFA je zachráněna před bankrotem půjčkami od Paramountu a MGM.</p> <p><i>Tartuffe</i>, F. W. Murnau</p> <p><i>Kronika z Grieshuusu (Zur Chronik von Grieshuus)</i>, Arthur von Gerlach</p>
1926	<p>únor: Erich Pommer je donucen vzdát se vedení Ufy.</p> <p>září: <i>Faust</i>, F. W. Murnau</p>
1927	<p>leden: <i>Metropolis</i>, Fritz Lang</p>

KAMMERSPIEL – KOMORNÍ DRAMA

- zkoumá životní krize postav
  - vypjaté psychologické situace s nešťastným koncem
- příběhy vsazeny do všedního současného prostředí
- pomalé, evokativní herectví a výrazné detaily
- vůdčí osobou scenárista Carl Mayer

▪ **1924** Lupu Pick – *Silvestrovská noc*

KAMMERSPIEL – KOMORNÍ DRAMA

- **1924** Friedrich Wilhelm Murnau – *Poslední štace*

Kabaret

VARIETÉ, KABARET, DIVADLO

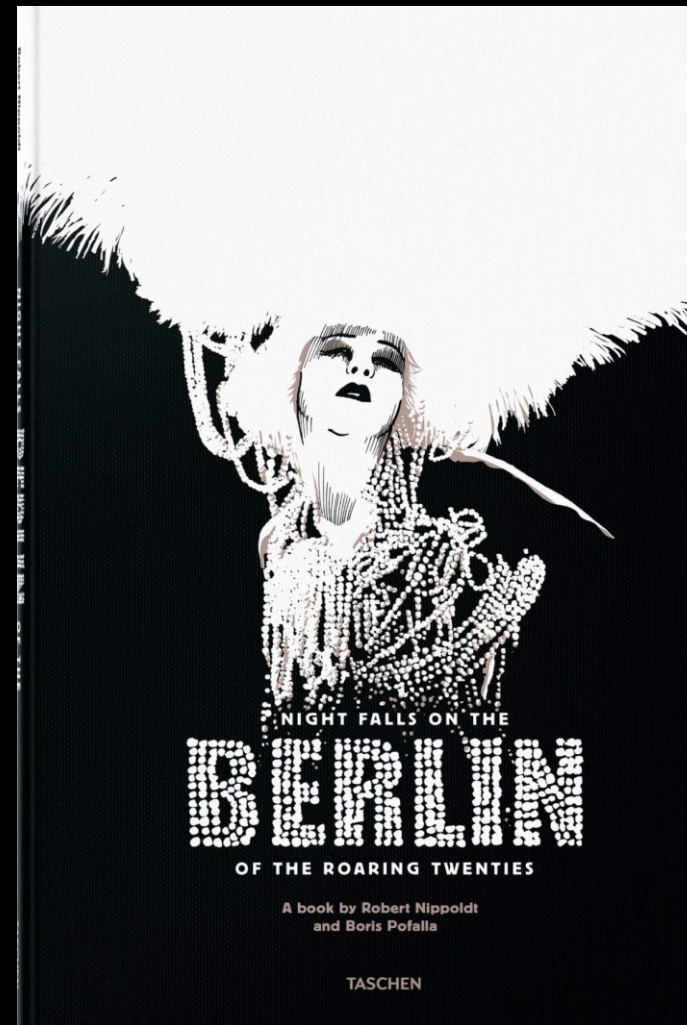
- 1926-1927 | 9 kabaretních představení, denní návštěvnost 11 tisíc diváků
  - extravagantní kostýmy, exotické soubory
  - tanečnice Josephine Baker
- velký sál Scala
  - nedostižným prototypem varietního divadla

VARIETÉ, KABARET, DIVADLO

- revue Jamese Kleina proslavena nahými tanečnicemi
  - *Die Welt ohne Schleier, Berlin ohne Hemd, Streng verboten, Alles nackt, Donnerwetter-1000 nackte Frauen!*

ZDROJE

- Buffet, Cyril. *Berlín*. Praha, Nakladatelství Lidové Noviny, 1999.
- Jelavich, Peter. *Berlin Cabaret*. Camb. University Press, 1993
- Pofalla, Boris, and Robert Nippoldt. *Night Falls on the Berlin of the Roaring Twenties*. Cologne, Taschen, 2018.
- Thompson, Kristin, and David Bordwell. *Dějiny Filmu: Přehled Světové Kinematografie*. Praha, Akademie Múzických Umění, 2011.

